

# המילחמה הכושלת

הכיבוש נעשה במהירות רבה יחסית, משום שתנועת הברחות בעורפו של גרוד גרמקי מצנדה ממנו את האפשרות לסגת לשטח הבנוי של נבטיה ולהילחם שם, כפי שעשו כוחות אש"ף בשטחים הבנויים באיזור החוף.

שאר הכוח עשה את דרכו לכיוון צידון, לאחר ש"טיהר" את סביבות נבטיה ותפס את גשר-החבוש שעל הוהראני. הכוח הגיע לאיזור צידון כשעות הלילה שבין ה-7 ל-8 ביוני, וחבר עם חטיבת גבע וכוח הצנחנים, שהונחת מן הים.

## הקרב על צידון

**ה**עוצבה שהונחתה מן הים כללה כח צנחנים וכן יסודות של שריון ארטילריה ונ"מ. כיעד להנחתה נבחר איזור החוף שמצפון לגשר-האולי. ראשונים נחתו אנשי הקומנדו הימי, ואחרים הצנחנים. תפקידם היה להבטיח את ראש-הגשר ולתפוס נקודות-מפתח. כחצות החל כוח-הנחתה מנחית את הטנקים, הנגמ"שים והתותחים המתנייעים — נחיתה שעברה כימעט ללא תקלות. כוח הצנחנים תפס את גשרי האולי ואת גיבעת הנקסטא, השולטת על השטח. התקפת-נגד על הגבעה שבוצעה על-ידי כוח של אש"ף נהרפה על-ידי הצנחנים. כמשך יום כ' הוכאו כוחות נוספים וכשעת הצהריים ביצעו שלוש נחתות הנחתה נוספת תחת אש מרגמות.

לכוח זה חברו הטיבתו של אלי גבע, ומאוחר יותר גם יחידות של גולני ו-בקר. כך שלמעשה היה כוח זה בעורף האיבי במה שעות בלבד.

עד יום שני בערב התקרמו הצנחנים צפונה, מבלי להיתקל בהתנגדות רבה, ותפסו כימעט ללא קרב את איזור סעדיאת, שבו אמורה היתה חטיבת "עין ג'אלות" להיערך להגנה על הנחיה רמור. יחד עם זאת נמשכה הלחימה בצידון, אשר "טיהורה" החל ביום השלישי, וכן במחנה עיד-הלווה.

הלחימה של אש"ף בצידון היתה רבדה-משמעות, בשל השפעתה על מהלך ההתקדמות של צה"ל לביירות.

בעוד שבצור ובראשידיה לא הפריעה הלחימה לתנועה בציר החוף, הרי שבצידון עובר ציד זה במרכז העיר, וכדי להעביר בו כוחות היה צריך "לטהר" את העיר, או לפחות את הכנינים לאורך הציר, שהיו תפוסים על-ידי אנשי אש"ף. כתוצאה מכך נוצר "הפקק של צידון", שמנע תנועה משמעותית צפונה עד לסיום ה"טיהור".



היום השני של המילחמה: כוחות צה"ל מגיעים להראני ממזרחה, מיתקניה-נפט בוערים הנחתות העמיסו כלים בשפך הנהר

קוסמיה, וביום השלישי, ה-8 ביוני, החל הקרב ל"טיהור" צידון, קרב שנמשך שבוע.

## כיבוש הבפור

**ב**גיזרה המרכזית תקף צה"ל את רמת נבטיה על-ידי כוח שעבר דרך איזור יוניפי"ל וחצה את הליטאני על גשר עקיה. כאיזור גשר חרדלה, הנשלט מן הכופור, נבלם כוח אחר של צה"ל, שניסה לחצות, על-ידי ירי ומיקוש נ"ט, והועבר דרומה לחצייה דרך גשר עקיה.

הכוח שתקף את מערכי אש"ף בגיזרת רמת-נבטיה כלל את חטיבת השריון "ברק" וחטיבת "גולני", ולאחר שחצה את גשר עקיה

כח הח"ר האחד החל "לטהר" את איזור בורג-אלי-שימאלי ואת הצירים לכיוון מירת, שם חבר עם כח הח"ר השני, שחצה את הגבול באיזור כיריית ונע דרך בית-ג'ביל לתיכני, ומשם מערבה.

כתוצאה מתימרון זה נלכד גרוד הגיזרה התיכונה של פת"ח כתנועת מלקחיים משני עבריו.

בגיזרת גרוד "אבויסוף אל-נג'ד" כיתר כח הח"ר וחטיבת צנחני המילואים את צור, והחלו ב"טיהור" בשעה 15:00. ל"טיהור" קדמה קריאה לאורחים להתרכז בחוף-הים ואחרי שעשו כן הופצצה העיר על-ידי מטוסים ארטילריה.

כוחות נוספים של צה"ל המשיכו לזרום לאיזור וכללו חטיבת שריון במילואים, שתפקידה

(המשך מעמוד 21)

ושלוש מחלקות נ"מ. כן נמצא בגיזרה חלק מאגדר-השריון של פת"ח. לכוחותיו של פת"ח נוספו כוחות שאר האירגונים, שהיו פרוסים בשטח, מהם ראוי לציין את אירגון אל-צאעיקה, שאחר מגרודיו היה בגיזרת נבטיה, ואחד בגיזרת החוף. חטיבה נוספת של פת"ח — חטיבת "ירמור" — שמנתה כ-600 לוחמים, היתה ערוכה בגיזרת עיישיה-דיחאן, מדרום למערך הסורי בג'זין. הגיזרה שבין נהר האוואלי לנהר רמור היתה באחריותה של חטיבת "עין ג'אלות" של אש"ף.

## אלי גבע עולה

**ה**תוכנית הישראלית התבססה על הפעלת שלוש אוגרות, כאשר אחת תוקפת מדרום לצפון בציר החוף ומטהרת אותן; שניה חודרת לרמת נבטיה ונעה צפון מערבה, לכיוון צידון; ושלישית מונחת מן הים מצפון לצידון. אחרי יריי של אש"ף לצפון הגליל, בתגובה על הפצצת ביירות, החל חיל-האוויר תוקף מטרות בגיזרת החוף לכל אורכה וברמת-נבטיה. במטרה לרכז את השטח לקראת הפלישה. בהפצצות, שהחלו ביום השישי, 4 ביוני כ-17:20, ושנמשכו עד ליום הראשון, ה-6 ביוני שעה 11:00, הותקפו חניוני טנקים, עמדות ארטילריה, מצבורי-תחמושת, מיפקדות וכו'. לאחר תחילת הפעולה היבשתית פתח חיל-האוויר בתקיפות-סיוע לכוחות, לאורך צירי ההתקדמות. בשעה 11:00 החלה הפעולה היבשתית.

בגיזרה המערבית נשלחה חטיבת שריון, בסיקודו של אלי גבע, באש"ף משמיתו זרעית-אסכנדליון לציר החוף, באשר משמיתו היא להתקדם צפונה עד צידון, תוך עקיפת נקודותי התנגדות ומיכשולים, ולחבור עם העוצבה שהונחתה מן הים, באיזור צידון.

על כח נוסף, כח הח"ר (חיל-רגלים מעולה), שנכנס אף הוא לגיזרת החוף, הוטל להשתלט על נקודותי מפתח באיזור שמדרום לליטאני, ביניהן מחנות בורג-אלי-שימאלי ואל-ב'ן, וכן על גשר קוסמיה שעל הליטאני עצמו.

חטיבתו של גבע התקדמה במשך אחר-הצהריים, ובלילה הגיעה עד לאיזור עדלון. כח הח"ר, שנשאר באיזור צור, הסתבך בלחימה עם קבוצות של פלסטינים, אשר ירו במטולי ארפיג'י מתוך הפרסים.

באיזור אלי-ב'ן עלה גרוד צנחנים על מארב, ונפגז לאחר שנגרמו לו נפגעים. נגמ"ש השיקד של הגרוד, שנשטף לחץ כוח אחר שעלה על מארב באיזור בורג-אלי-שימאלי, נתקל במארב, והמג"ד יחד עם נהגו נפלו, ככל הנראה, בשבי ונהרגו.

למחרת, יום ב', ה-7 ביוני, המשיכה חטיבת גבע בתנועתה צפונה, ובשעות אחר-הצהריים חברה עם הכוח שהונחת מן הים. בבוקר אותו יום הצטרפו לכח הח"ר כוחות נוספים, שהחלו ב"טיהור" הגיזרה. הללו כללו חטיבת-צנחנים במילואים (הידועה כחטיבה שלא גויסה) ושני כוחות ח"ר.



היום הרביעי של המילחמה: כוחות בודדים עוברים בציר של צידון לחבור עם העוצבה שהונחתה מן הים

הדבר גרם לכך ששיקד הרכב ודרגו האספקה של הברח שנתח מן הים היו תקועים מדרום לצידון, יחד עם כוחות אחרים, ובכך עוצבה ההתקדמות לעבר ביירות. פתרון חלקי לבעיה נמצא ביום ד', ה-9 ביוני, על-ידי נחתות של חיל-הים, אשר העמיסו כלים בשפך הוהראני מדרום לצידון, ופרקו אותם בשפך האולי, מצפון לה.

בעיד-הלווה נמשכה הלחימה עוד זמן רב לאחר מכן, כאשר כוחות שונים מנסים לפרוץ למחנה בלי הצלחה. במהלך הנסיגות הללו

התפצל למשמותיו. במהלך הלילה החל גרוד של גולני ב"טיהור" איזור רמת-ארנון שמצפון לכופור, כאשר הסיירת ופלוגת חיל-ההנדסה עולות לכופור עצמו. חלקו הדרומי של הכופור נכבש על-ידי פלוגת ההנדסה, וחלקו הצפוני על-ידי הסיירת אחרי קרב קשה, שבו נפלו שישה לוחמים. ביום שני בבוקר הסתיים "טיהור" רמת-ארנון וגרוד ח"ר חצה את גשר חרדלה, הצטרף לגרוד של גולני וכיחד כיתרו את נבטיה, אשר נכבשה במהלך היום.

היה לסייע לח"ר ב"טיהור" איזור ררום-לבנון, וגרוד ח"ר של הנח"ל, שיועד לכבוש את מחנה-הפליטים ראשידיה. גרוד הנח"ל כיתר את המחנה והתחיל בטיהורו, תוך הסתייעות בטנקים ובארטילריה. אחרי קרב קשה טוהרה מחציתו של המחנה, וה"טיהור" נמשך לתוך הלילה והיום שלמחרת. הקרב בראשידיה הסתבך כאשר נפצע המג"ד, ומפקד הנח"ל שנמצא במקום נאלץ לנהלו אישית. תוך כל אכזות הכוח ב"טיהור" ראשידיה היה 2 הרוגים ו-28 פצועים. בינתיים טוהר האיזור שבין צור לגשר